

Preek over 1 Corinthiërs 12,27-31: De kerk – dat zijn wij samen!

Voorzang: Opwekking 159 (Here der heren...)

Votum en Groet

Zingen: Psalm 16, 1 en 4 (tussenliggende gedeelte wordt uit de onberijmde psalm gelezen!)

Leefregels

Zingen: Gezang 47, 1 en 3

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 66 (Zing, zing wat je zingen kan)

Schriftlezing: Psalm 122 en 1 Corinthiërs 12,27-13,13

Zingen: Opwekking 194 (U maakt ons één...)

Verkondiging van 1 Corinthiërs 12,27-31

Zingen: Gezang 242, 2. 3 en 6

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Gezang 481, 1 en 4

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Afgelopen week stond in het dagblad "Trouw" een opmerkelijk bericht.

1

De kop: "Losse dominee gaat wild dopen".

Eerst begreep ik het helemaal niet.

Wat is uw eerste gedachte bij dit opschrift?

Ik dacht dat één of andere mallotige voorganger van plan was om herten en wilde zwijnen te dopen, of zo.

Maar het bleek om iets anders te gaan.

Een Groningse dominee, baptist van huis uit, maar nu zonder enige binding aan een kerk, nodigt iedereen uit zich door onderdompeling te laten dopen.

Hij heeft een prachtige locatie uitgezocht:

de natuurplas Sellingeren bij het Groningse Vlagtwedde.

Mooi groot strand erbij!

Dus plek voor veel mensen en eventueel een gospelgroep.

En ieder die maar wil kan daar door hem gedoopt worden.

Via een internetsite hebben de eerste belangstellenden zich al gemeld.

Hij wil de dopelingen nog wel doorverwijzen naar een kerk.

Maar of ze zich daar ook melden moeten ze zelf uitmaken.

Het is geen voorwaarde vooraf.

Nou, u weet – ik heb wat met Groningen en met de ôlle Grieze, de Martinitoren.

Er gaat niets boven Groningen.

Maar dit is me toch te grijs.

Dit staat werkelijk haaks op wat God ons leert over de doop en over gemeente-zijn.

Met name het onderwijs van 1Cor. 12.

2

Paulus zegt in vs. 13: *Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden.*

3

Door de doop word je inge-lijf-d in het lichaam van Christus, de gemeente.

De doop is nooit los verkrijgbaar.

De doop is verbindend – verbindend aan allen die door de doop Christus toebehoren.

Wij zijn allen gedoopt in één Geest en daardoor één lichaam geworden.

En dan maakt Paulus omstandig duidelijk hoe het lichaam functioneert.

Hoe geweldig het is dat al die verschillende leden, ieder met hun eigen functie, samen dat ene lichaam vormen.

Dat ze elkaar allemaal nodig hebben en aanvullen.

Dat elk lid belangrijk is voor het geheel.

En dat het geheel belangrijk is voor elk lid afzonderlijk.

En nadat Paulus dat prachtige beeld tot in details heeft uitgewerkt,

zegt hij het nog eens nadrukkelijk:

4

Welnu, u bent het lichaam van Christus en ieder van u maakt daar deel van uit.

Paulus vindt het enorm belangrijk om dit te benadrukken.

Dat wij als leden van één gemeente in Christus samen één lichaam zijn.

Deel zijn van Gods gezin
Wij horen bij elkaar; wij horen ergens bij.

5

Mag ik eens vragen hoe u dat ervaart.
Ik bedoel – zijn wij op dat punt niet wat gespleten.
Ergens willen we dat, denk ik, allemaal wel graag: ergens bij horen.
En het voelt niet goed ergens buiten te vallen.
Buiten de schoolklas of de vriendenclub of de kring van collega's.
We willen er niet graag buiten vallen.
Horen bij je familie, bij je dorpsgemeenschap, bij het Oranjelegioen –
dat kan een kick geven.
En zo kan ook horen bij een kerkelijke gemeente weldadig zijn.
Het wij-gevoel kan een heel goed gevoel zijn.

Tegelijk hebben we vaak ook zoiets van: het moet niet te benauwd worden.
Niet te close!
Geef me de ruimte!
Laat me de vrijheid!
Ik wil ook mij zelf kunnen zijn.
Herkent u dat?
In ieder van ons schuilt een individualist, die het wel zonder de anderen af kan.
Dénkt af te kunnen!
Dus, bent u er eigenlijk wel blij mee dat we als gemeente samen een lichaam vormen?
Het kan toch ook wel heel lastig zijn om altijd met anderen rekening te houden!

Ik denk, dat het ook bekering vraagt om blij te zijn met wat Paulus hier zegt.
Dat we echt de Geest van God nodig hebben om ons daartoe te brengen.
Want het is nogal wat: lichaam van Christus te heten en lichaam van Christus te zijn!
Samen een werkelijke gemeenschap te vormen!
Want in een werkelijke gemeenschap kan iemand zichzelf zijn.
En tegelijk zich met de anderen nauw verbonden voelen. 6
Een echte gemeenschap kent een goede balans tussen hechte verbondenheid met elkaar en het bewaren van je eigenheid, je zelfstandigheid.
En we zullen er altijd op moeten letten dat de balans niet doorslaat naar de ene of naar de andere kant.

Krijgt de zelfstandigheid van de leden teveel accent, dan gaat de gemeente lijken op een zak met knikkers. 7
Ze zitten in één zakje, maar daar is ook alles mee gezegd.
Zodra het zakje opengaat stuiten ze allemaal een andere kant op.
Ze hebben geen onderlinge band met elkaar. 8

Het andere uiterste is dat de gemeente gaat lijken op stampot boerenkool.
Alles door elkaar gehusseld in een éénvormige massa, waarin je niet meer van elkaar te onderscheiden bent.

De gemeente is geen zak met knikkers en geen stampot boerenkool.
Maar de gemeente is een lichaam. 9
En ieder hebt u in die gemeente uw eigen plek.
En die plek moet u ook steeds meer leren vinden.
Dat is de plek die de Geest ons in de gemeente, in het lichaam aanwijst.
En dat is de plek die bepaald wordt door de gaven die de Geest jou gegeven heeft.
Daarom is het van grote betekenis daar zicht op te krijgen.
Je moet willen zijn die je dankzij de Geest van God bent.
En daar mag je ook om bidden: *Laat me zien wat mijn plek is.*

Ik las een mooi verhaal van een Joodse rabbi, rabbi Susha.
Rabbi Susha lag op zijn sterfbed en hij riep al zijn kinderen en kleinkinderen bij zich.
Toen ze allemaal naast zijn bed stonden zei hij: *Mijn lieve kinderen, ik ga nu naar de hemel.*
En als ik bij de hemelpoort sta zal me niet worden gevraagd: 'Waarom was je niet zo'n groot leraar als Mozes?'
Er zal me ook niet worden gevraagd: 'Waarom was je niet zo'n dappere krijger als David?'
Of zo'n bewogen profeet als Hosea?'
Maar mij zal wel worden gevraagd: 'Waarom ben jij niet Susha geweest?'

De Geest wil mij helpen om Johan Schaeffer te zijn.
En de Geest wil u helpen om die persoon te zijn die u bent en die jij bent, zo uniek als geen ander!
En samen met elkaar zijn we het lichaam van Christus.

In dit slotgedeelte van c. 12 gaat Paulus nog eens weer in op de verscheidenheid, die er binnen dat ene lichaam bestaat. Die geweldige variatie die juist het lichaam als lichaam ten goede komt.
En opnieuw gaat hij aan het opsommen wat je zoal in het lichaam vinden kunt.
Dat had hij in vs. 8 t/m 10 ook al gedaan.
Hier doet hij het nog een keer.
Alleen gebruikt hij een gedeeltelijk weer andere lijst.
Zoals ik toen ook al zei: het gaat er Paulus kennelijk niet om een afgeronde lijst van gaven en bedieningen te geven. Hij pikt er zomaar enkele uit bij wijze van illustratie.

Ook deze keer wil ik niet teveel zeggen over de afzonderlijke gaven, die hier door Paulus genoemd worden. Wel wil ik erop wijzen dat Paulus hier een zekere rangorde aanbrengt in de gaven.
En ook is het duidelijk dat er in de gaven een bepaald onderscheid te zien is.
Sommige gaven zijn belangrijker dan andere.
Op deze gedachte is heel het betoog in c. 14 gebaseerd.
Daar wil Paulus immers duidelijk maken dat de gave van de profetie van groter betekenis is dan de gave van de tongentaal.
En het blijkt ook het slotvers van dit hoofdstuk, waarin Paulus de gemeente aanspoort te streven naar de hoogste gaven, de beste gaven.
Dus er is verschil!
Zeker!

Alleen zit dat verschil niet in de personen, die deze gaven ontvingen.
Als mens mag de ene zich niet verheffen boven de anderen.
En als mens is de ene niet belangrijker voor God dan de andere.
Maar dat neemt niet weg dat de functie van het ene lid van groter belang is dan dat van het andere.
Het maakt toch wel verschil of iemand door een kogel in zijn hart wordt getroffen of dat zijn oorlelletje wordt geraakt.
Maar zowel het hart als het oorlelletje horen beiden bij het lichaam.
En het hele lichaam is geschonden als het oorlelletje of de kleine teen is geraakt.
Dus sommige gaven zijn wel degelijk van groter belang dan anderen.
Maar dat grotere belang hangt samen met de dienst die aan het hele lichaam wordt bewezen.

Nu, in de opsomming die Paulus geeft in vs. 28 merk je ook iets van die waardering.
Hij geeft daar een zekere rangorde: *ten eerste, ten tweede en ten derde...* 10
Het valt op dat Paulus hier rangtelwoorden gebruikt.
Dat doet hij niet om een lijstje van acht af te werken.
Want de telling stopt bij drie.
Dat is niet zonder betekenis.
Want de eerste drie groepen van mensen: apostelen, profeten en leraars hebben voor de kerk een bijzondere betekenis.
De apostelen voorop.
Want bij hen is begonnen.
Zij zijn in opdracht van Christus de grondleggers van de kerk.
Zij hebben met hun prediking het fundament gelegd.
Dus worden zij als eerste genoemd.

Maar dat geldt in zekere zin ook voor de profeten en de leraars.
In Hand. 11 lezen we dat er vanuit Jeruzalem profeten naar Antiochië kwamen.
En twee hoofdstukken verder, in c. 13, horen we in diezelfde gemeente van Antiochië van profeten en leraren.
Barnabas en Saulus worden met name onder hen genoemd.
M.a.w. deze eerste drie categorieën – de apostelen, de profeten en de leraren – hebben alle drie te maken met hetzelfde soort werk.
Ze hebben alle drie te maken met de prediking, de dienst aan het Woord van God.
Hun werk is fundamenteel.

Dat betekent niet dat er verder geen andere gaven nodig zijn.
God heeft ook nog het vermogen gegeven om wonderen te verrichten.
En gaven van genezing en van tongentaal.

En nog meer andere gaven die bijzonder nuttig zijn.
Maar deze rangschikking maakt wel duidelijk waar voor Paulus de spits ligt.
Die ligt in de stichting en in de opbouw van de gemeente.
Daar ligt duidelijk het zwaartepunt.

11

Maar als Paulus dat zo gesteld heeft, maakt hij in vs. 29 onmiddellijk weer een terugtrekkende beweging.
Hoe belangrijk de apostelen ook zijn en de profeten en de leraren
en al die anderen met hun eigen bijzondere gaven –
hoe belangrijk ze ook voor het lichaam zijn,
ze zijn toch maar een deel van het lichaam.
En ze zijn er in dienst van het lichaam, in dienst van het geheel.
Zodat het lichaam als geheel gezond is en goed kan functioneren.
Geen enkel lid van het lichaam kan beweren in zijn eentje het hele lichaam te zijn.

Misschien weet u nog wel van school van de geschiedenisles van de franse koning Lodewijk XIV.
Hij regeerde in de 17^e eeuw.

12

Le roi soleil werd hij genoemd – de Zonnekoning.
Hij zag zichzelf als de zon in een stelsel van planeten.
Een vorst om wie alle andere vorsten van Europa heen cirkelden.
De Franse koningen en presidenten hebben daar altijd wel iets van gehad.
De Gaulle destijds en Chirac vandaag zien zichzelf ook wel graag zo.
Maar goed, Lodewijk XIV regeerde in Frankrijk als, zoals dat heet, absoluut monarch.
D.w.z. als een koning die zich van het parlement niets aan behoefde te trekken.
Nu van deze koning is de uitspraak bekend:
L'état – c'est moi!
De staat – dat ben ik!

13

Nou, in de kerk is dat ten enenmale uit den boze.
Niemand in de gemeente kan zeggen: *De kerk – dat ben ik!*
De dominee niet en de voorzitter van de kerkenraad niet.
De koster niet en de organist niet.
De penningmeester niet en de scriba niet.
Niemand kan zeggen: *De kerk – dat ben ik!*
De kerk – dat zijn we allemaal samen.
En ook al is er verschil in gaven en mogelijkheden,
al is er verschil in taken en verantwoordelijkheden –
we zijn samen één lichaam.

En alles wat we doen en bijdragen is voor het welzijn van het geheel.
En daar is het waar het om gaat.
En het belang van het geheel staat voorop.
Dat we een gezond lichaam zijn – sterk en krachtig.
Een lichaam dat zich in deze wereld kan bewegen in dienst van Christus.
En tot welzijn van de wereld om haar heen.
Want daar is alles op gericht – dat we er zijn voor onze omgeving.
Dat dat stukje van de wereld waar wij als gemeente leven Christus leert kennen.
En dat zo onze omgeving er beter van wordt.
Daar zullen we in c. 14 nog meer van horen.

14

Maar het moet ons er allemaal om te doen zijn, dat de gemeente als geheel goed functioneert.
Dat de gemeente als geheel aan haar doel beantwoordt.
En in dat kader staat ook de oproep waarmee Paulus dit hoofdstuk beëindigt.
Richt u op de hoogste gaven!
Op het eerste gezicht lijkt dat in strijd met de strekking van heel zijn betoog.
Roept de apostel de Corinthiërs hier op tot een wedijver die hen juist gaat verdelen?
Wordt het dan toch niet een kwestie van: *Kijk mij eens!*
Ik ben de beste!
Aan mijn bijdrage heeft de gemeente het meest!
Zonder mij kwam er van heel het kerkelijk leven niets terecht!

Nee!

Want in de eerste plaats moeten we deze opdracht lezen als een opdracht aan de gemeente in haar geheel.
Paulus spreekt hier niet de leden van de gemeente afzonderlijk aan.
Maar de gemeente als geheel.
Richt u *samen, met elkaar* op de hoogste gaven.
Strek u als gemeente uit naar het beste wat de Geest u te bieden heeft.
Dat vraagt van ons dus, dat we voortdurend God daarom bidden.
God wil veel aan ons kwijt in dienst van zijn Koninkrijk.
Maar dat vraagt van ons openheid.
Dat vraagt van ons verlangen.
Verlangen naar meer.

15

Weet u nog die preek over de volheid van de Geest – Efeze 3,19?
Het gebed van Paulus dat de gemeente van Efeze vervuld mocht worden tot alle volheid van God?
Ik begon toen met dat het verhaal dat ik als kind thee mocht zetten van mijn moeder.
En ik goot de ketel met kokend water leeg in de theepot.
Maar er zat meer water in de ketel dan in de theepot kon.
En ik wanhopig roepen naar mijn moeder: *Mamma, er kan niet meer bij!*
Herinnert u het zich nog?
Ik zei toen: dat hoeven we als gemeente nooit te roepen: *Er kan niet meer bij!*
God kan altijd nog meer aan ons kwijt!
En daar mogen we ons vol verlangen op richten.
Vader, Zoon en Geest, geef ons meer en meer zodat u met ons tot uw doel komt!
Geef ons al die gaven die u aan ons kwijt wil.
Vooral die gaven die we het hardste nodig hebben!
Waar de gemeente en dus de wereld het meeste aan heeft.

16

En als we zo bidden, dan maakt de Geest wel uit wie welke gaven krijgt (vs. 11).
Maar dat is ook niet zo belangrijk.
Want de gave die u krijgt, krijgt de gemeente in haar geheel.
En die gave die jij ontvangen hebt, daar hebben we met z'n allen wat aan.

Dus in de eerste plaats moeten we deze opdracht verstaan als een opdracht aan ons allemaal samen.
En in de tweede plaats komt deze opdracht alleen tot z'n recht in het kader van c. 13.
Want voordat Paulus duidelijk gaat maken wat dan de hoogste gaven zijn, zegt hij:
Maar eerst wijs ik u een weg, die nog voortreffelijker is.
En dan volgt dat schitterende hoofdstuk over de liefde.
Daarmee snijdt Paulus alle misverstand af dat je gaven moet nastreven om je zelf.
Voor je gevoel van eigenwaarde!
Om te schitteren als die man of die vrouw waar de gemeente niet zonder kan.
Nee, zonder liefde voor elkaar is elke gave nutteloos; waardeloos!
Alleen waar de liefde regeert komen alle gaven tot hun recht.

17

En als Paulus dat duidelijk gemaakt heeft, pakt hij in c. 14,1 de draad weer op.
Jaag de liefde na.
En streef – binnen dat kader – naar de gaven van de Geest.
Vooral naar die van de profetie.
Dan blijkt wat Paulus in 12,31 in gedachten had toen hij sprak over de hoogste gaven.
En waarom hij daaraan dacht, dat komt volgende week aan de orde.

18

Gemeente van Christus zijn – wat een weldaad is dat!
Ergens bij mogen horen.
Met elkaar verbonden zijn.
Nee, niet als een zak knikkers.
Wel bij elkaar, maar eigenlijk zonder enige binding.
Overal heen stuiiterend, zodra we uit het zakje zijn.
Ook niet door elkaar heen gestampt als boerenkool.
Waarbij we ons eigenheid volledig kwijt zijn geraakt.
En we niet meer ons zelf kunnen zijn met onze eigen unieke persoonlijkheid.
Maar als een gezond lichaam, waarin de liefde regeert.
Waarover Christus regeert.

19

20

Waarin zijn Geest leeft.

Zodat de Vader ons gebruiken kan in zijn dienst aan deze wereld.

AMEN.

30-01-2005